

**PARA YÖNETİMİNDE FİNANSAL OKURYAZARLIĞIN ROLÜ: AMPİRİK BİR
ARAŞTIRMA**

**THE ROLE OF FINANCIAL LITERACY IN MONEY MANAGEMENT: AN EMPIRICAL
RESEARCH**

Aslı ÇETİNKAYA^{a}**

^{a**} Sorumlu Yazar, Öğr. Gör. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, aslicetinkaya@comu.edu.tr, ORCID:
0000-0002-4001-9852

MAKALE BİLGİLERİ

Makale Tarihiçesi:
Gönderilme Tarihi 21.08.2023
Düzenleme 11.09.2023
Kabul Tarihi 20.09.2023
Anahtar Kelimeler: Para
Yönetimi, Temel Düzey
Finansal Okuryazarlık, İleri
Düzey Finansal Okuryazarlık.
Jel Kodları: D14, G53.

ARAŞTIRMA MAKALESİ

BENZERLİK/ PLAGIARISM

Ithenticate: %13

ÖZET

Para yönetimi bireylerin parayı nasıl elde ettiği, bütçelendirdiği, biriktirdiği ve harcadığı ile ilgilidir. Bireyler parayı etkin yönettiğinde finansal refaha ulaşabilecekleri için hem aile hem iş hem de sosyal yaşamlarında rahat edebilirler. Sağlıklı finansal kararlar alabilme becerisi olarak tanımlanan finansal okuryazarlığın ise para yönetiminde önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Buradan yola çıkarak çalışmada öncelikle finansal okuryazarlık düzeyi ile para yönetimi ilişkisinin belirlenmesi amaçlanmış ve korelasyon analizi yapılmıştır. Buna ek olarak katılımcıların finansal okuryazarlık düzeylerinin ve para yönetimi davranışlarının demografik değişkenlere göre farklılaşma durumunu belirlemeye yönelik analizlere yer verilmiştir. Ayrıca katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyleri temel ve ileri düzey olmak üzere iki kategoride incelenmiş ve katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyleri gözlemlenmiştir.

Yapılan analizler sonucunda finansal okuryazarlık ve para yönetimi arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların finansal okuryazarlık düzeylerinin ve para yönetimi davranışlarının farklı demografik özelliklere göre farklılaştığı görülmüştür. Son olarak katılımcıların temel düzey finansal okuryazar oldukları, ileri düzey finansal okuryazarlık becerilerine kısmen sahip oldukları gözlemlenmiştir.

ARTICLE INFO

Article history:

Received 21.08.2023

Revised 11.09.2023

Accepted 20.09.2023

Keywords: Money Management, Basic Financial Literacy, Advanced Financial Literacy.

Jel Codes: D14, G53.

ABSTRACT

Money management refers to how individuals acquire, budget, save, and spend money. When individuals effectively manage their money, they can achieve financial well-being and experience comfort in their family, work, and social lives. Financial literacy, defined as the ability to make healthy financial decisions, is believed to play a significant role in money management. Based on this, the study aims to determine the relationship between financial literacy levels and money management and conducts correlation analysis. Additionally, analyses are conducted to examine how participants' financial literacy levels and money management behaviors differ according to demographic variables. Moreover, participants' financial literacy levels are categorized into basic financial literacy and advanced financial literacy levels, and their financial literacy levels are observed.

The analyses reveal a positive relationship between financial literacy and money management. It is observed that participants' financial literacy levels and money management behaviors differ according to different demographic characteristics. Lastly, participants are found to have basic financial literacy and partial skills in advanced financial literacy.

1. GİRİŞ

Para yönetimi, bireylerin kısa vadeli mali hedeflerine ulaşmak için bütçeleme, tasarruf, yatırım ve harcamalarını kontrol etme becerilerini kapsamaktadır (Hamid ve Loke, 2020: 237). Bireylerin mevcut mali durumunu gösterirken nakit ve kredi yönetimi, kredi kartları, çek hesapları, tasarruf hesapları, vergi planlaması, sigorta ve risk yönetimi, yatırım, sosyal güvenlik yardımları, emeklilik ve emlak planlaması ile ilgili finansal ihtiyaçlarını yönetme kapasitelerini yansıtmaktadır (Boon vd. 2011: 150; Setyawati ve Suroso, 2017: 412).

Hamid ve Loke (2020: 236) çalışmalarında iyi para yönetimi becerilerinin bireyleri aşırı harcama yapmaktan da ve borca girmekten de koruyacağını ifade etmişlerdir. Çünkü bireylerin para yönetimindeki yetersizlikleri paranın kontrolsüz, aşırı, gereksiz harcanmasına yol açmakta ve bireylerin zarara uğramasına neden olmaktadır (Setyawati ve Suroso, 2017: 411).

Finansal okuryazarlık terimi ilk kez 1787 yılında ABD’de John Adams tarafından kullanılmıştır. John Adams, Thomas Jefferson’a yazdığı mektupta paranın doğası hakkında temel bilgilere duyulan acil ihtiyaçtan bahsetmiştir (Garg ve Singh, 2018: 174; Goyal ve Kumar, 2020: 81; Gezen ve Elagöz, 2021: 1; Mwarangu, 2022: 4). Finansal okuryazarlık ile ilgili ilk çalışmaların Bakken (1966) “Money Management Understandings of Tenth Grade Students” ile Danes ve Hira (1987) “Money Management Knowledge of College Students” olduğu düşünülmektedir (Goyal ve Kumar, 2020: 81).

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), finansal okuryazarlığı “sağlıklı finansal kararlar almak ve nihayetinde bireysel finansal refahı elde etmek için gerekli olan bilgi, beceri, tutum ve davranışların bir kombinasyonu” olarak tanımlamaktadır (OECD, 2018: 4). French ve McKillop (2016: 5) bilginin kişisel ve daha geniş finansal konuları anlama yeteneğini, becerinin bu bilgiyi günlük yaşamda uygulama yeteneğini, tutum ve davranışın ise uygun finansal kararlar alma konusunda özgüvene sahip olmayı ifade ettiğini belirtmişlerdir.

Finansal okuryazarlık, sağlıklı finansal kararlar almak ve nihayetinde bireylerin finansal refahını sağlamak için gerekli olan farkındalık, bilgi, beceri, tutum ve davranışların bir bileşimi olarak değerlendirilebilir (Setyawati ve Suroso, 2017: 413). Finansal kavramlar ve riskler hakkında bilgi sağlarken bireylerin ve toplumun finansal refahını iyileştirmeye yönelik beceri ve motivasyon ile ekonomik hayata katılımı sağlamaktadır (Farinella, 2017: 4). Finansal okuryazarlık bireylerin finansal durumları incelemek, değerlendirmek, kontrol etmek (Mwarangu, 2022: xi), ömür boyu finansal refah için finansal kaynakları etkin bir şekilde yönetmek (Remund, 2010: 285) ve finansal kararlar verebilmek (Öztürk ve Demir, 2015: 116; Sundaesen vd., 2016: 142)

için finansal becerilerini ve bilgisini kullanma yeteneğidir. Finansal okuryazarlık, bireylerin finansal risk ve getiri ile ilgili farkındalığını artırırken bireylerin kendilerini riskleri değerlendirebilmelerine ve risklerden korumalarına yardımcı olmaktadır.

Bireyler bütçe hazırlayabildikleri, borçlarını yönetebildikleri, banka hesaplarında gelir gider dengesi sağlayabildikleri ve alacakları yatırım kararlarında doğru finansal araçları tercih edebildikleri ölçüde finansal okuryazar olarak nitelendirilebilirler (Şimşek vd., 2021: 119). Öztürk ve Demir (2015: 115-116) yanlış alınan finansal kararların bireylerin geleceğini tamamen etkileyebildiğini ve bireylerin yaşamlarındaki finansal refahı sağlayabilmeleri için finansal okuryazarlıklarını geliştirmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Düşük finansal okuryazarlık finansal sorunlarla başa çıkmayı zorlaştırırken, bilinçsiz tüketim ve yanlış borçlanmalarla yüksek maliyetlere katlanılmasına sebep olabilmektedir. Bu durum bireylerin hem iş hem aile hem de emeklilik dönemi yaşantılarında olumsuz etkilere sebep olabilmektedir (Sarigül, 2020: 154). French ve McKillop (2016: 2) düşük finansal okuryazarlık ile borç sorunları arasında pozitif bir ilişki olduğunu; finansal okuryazarlık eksikliğinin daha yüksek borç yükleri, daha yüksek ücretler ve kredi temerrütleri ile ilişkili olduğunu vurgulamışlardır.

Finansal okuryazarlık düzeyi ile para yönetimi ilişkisinin belirlenmesi bu çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır. Buna ek olarak Türkiye’de ikamet eden 18 yaş üstü bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin ve para yönetimi davranışlarının demografik değişkenlere göre farklılaşma durumunun belirlenmesi de amaçlanmıştır. Lusardi, finansal okuryazarlığı temel düzey ve ileri düzey finansal okuryazarlık olarak ikiye ayırmaktadır (Lusardi, 2008). Çalışmada, literatürdeki birçok çalışmadan farklı olarak katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyleri temel ve ileri düzey olmak üzere iki kategoride incelenmiş ve katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyleri hakkında bilgi verilmiştir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Finansal okuryazarlık literatürü incelendiğinde bireylerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin ve finansal okuryazarlığın farklı değişkenler ile ilişkisinin açıklanmasının birçok çalışmaya konu olduğu görülmektedir. Bu çalışmada ise finansal okuryazarlık para yönetimi ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bölümde önce finansal okuryazarlık ile ilgili çalışmalara yer verilmiş, sonrasında finansal okuryazarlık ve para yönetimi ilişkisini araştıran çalışmalar incelenmiştir.

Lusardi ve Mitchell (2011) “Financial Literacy Around The World: An Overview” başlıklı çalışmalarında bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin yaşadıkları ülkelerin gelişmişlik düzeyi ile ilgisi olmadığını, gelişmiş ülkelerde dahi finansal okuryazarlık düzeyinin düşük olduğunu belirtmişlerdir. Aynı çalışmada tüm ülkelerde yüksek eğitim düzeyinin finansal bilgi ile güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu ancak en yüksek eğitim seviyesinde bile finansal okuryazarlık düzeyinin düşük olma eğiliminde olduğunu ifade etmişlerdir. Lusardi ve Mitchell (2007) finansal okuryazarlığın toplumun her kesimi için gerekli olduğunu ancak yapılan araştırmaların düşük finansal okuryazarlık düzeyinde olan bireylerin hem eğitim hem de gelir düzeyinde geride olduklarını gösterdiğini ve finansal okuryazarlık ile sosyo-ekonomik durum arasında güçlü bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir.

Türkiye’de finansal okuryazarlık ile ilgili çalışmaların genellikle üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri ile demografik özellikleri ilişkisi üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Sarigül (2020) finansal okuryazarlık ile ilgili lisansüstü tezlerin içerik analizini yaptığı çalışmada söz konusu tez çalışmalarının %31,74’ünün üniversite öğrencileri ile yapıldığını belirtmiştir. Ayrıca finansal okuryazarlığın en çok finansal bilgi düzeyi, finansal tutum ve finansal davranış bağımlı değişkenleri üzerine yoğunlaştığını ve bağımsız değişken için demografik verilerin kullanıldığını belirtmiştir. Sarigül (2020) incelediği tez çalışmalarının büyük kısmında erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaştığını gözlemlemiştir. Kılıç vd. (2015); Alkaya ve Yağlı (2015); Çinko vd. (2017); Kıran vd. (2018); Baltacı ve Kütük (2020); Sarigül (2020); Gezen ve Elagöz (2021) de çalışmalarında erkeklerin finansal okuryazarlık düzeylerinin kadınların finansal okuryazarlık düzeylerinden daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

Goyal ve Kumar (2020), 2000-2019 yılları arasında finansal okuryazarlık ile ilgili yayımlanmış 502 makeleyi incelemişlerdir. Bu çalışmalarda katılımcıların finansal okuryazarlık düzeylerinin, finansal okuryazarlığın finansal planlama ve finansal davranış üzerindeki etkisinin ve finansal eğitimin finansal okuryazarlığa etkisinin araştırıldığını belirtmişlerdir. Boon vd. (2011) yaptıkları çalışmada bireylerin finansal planlama yapmak için finansal okuryazarlığa ihtiyaç duyduklarını belirtmişler; finansal okuryazarlığı yüksek

olan bireylerin, orta ve düşük finansal okuryazarlık düzeyindeki akranlarına göre daha iyi finansal planlama yaptıklarını gözlemlemiştir. Totenhagen vd. (2015) gençlerin finansal okuryazarlık düzeylerini olumlu etkileyebilecek finansal eğitim programlarının özelliklerini belirleyebilmek amacıyla mevcut literatürün kapsamlı bir incelemesini yaparak önerilerde bulunmuşlardır. Kaiser ve Menkhoff (2017) finansal eğitimin finansal okuryazarlığı güçlü bir şekilde etkilediğini ve verilen finansal eğitimin özelliklerinin fark yaratabileceğini gözlemlemiştir. Dewi vd. (2020) çalışmalarında, finansal okuryazarlık ile finansal farkındalık, finansal davranış, finansal deneyim, finansal beceriler, subjektif finansal bilgi, finansal yetenek, finansal amaçlar ve finansal kararlar arasındaki ilişkileri doğrulamıştır. Lusardi ve Mitchell (2007), Lusardi (2008) ve Lusardi ve Mitchell (2011) de Türkiye’de yapılan birçok çalışmayı destekler şekilde erkeklerin kadınlardan daha yüksek seviyede finansal okuryazar olduklarını vurgulamışlardır. Rooij vd. (2011) yaptıkları araştırmaya katılan bireylerin çoğunun, temel düzey finansal okuryazar olduğunu ancak ileri düzey finansal okuryazarlık ile ilgili konularda bilgi sahibi olmadığını belirtmişlerdir. Klapper vd. (2013) Rusya’da 2009’da yaşanan finansal kriz ile birlikte borçlanma oranlarının hızla arttığını ve bu durumdan daha az zarar gören bireylerin finansal okuryazarlıklarının daha yüksek düzeyde olduğunu gözlemlemiştir. Hamid ve Loke (2020) finansal okuryazarlığı düşük ve orta düzeyde olanların, finansal okuryazarlığı yüksek olanlara göre kredi kartı borçlarının geri ödemelerinin daha düzensiz olduğunu ifade etmişlerdir. Grohmann vd. (2018) finansal tabana yayılmanın ülkelerin finansal kalkınmaları için önemli hedeflerinden biri olduğunu belirttikleri çalışmalarında, finansal okuryazarlık ve finansal tabana yayılma arasında pozitif ve önemli bir ilişki tespit etmişlerdir.

Lea vd. (1995), French ve McKillop (2016), Sundarasan vd. (2016) ve Bland (2017) finansal okuryazarlık ile para yönetimi arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu, yüksek finansal okuryazarlığın para yönetimi becerilerini geliştirdiğini belirtmişlerdir. Sundarasan vd. (2016) ile Pappang ve Anastasia (2019) finansal okuryazarlık düzeyinin para yönetiminde önemli bir rol oynadığını özellikle vurgulamışlardır. French ve McKillop (2016) finansal okuryazarlık düzeyinin bireylerin bilişsel becerileri ile ilişkili olduğunu para yönetiminin ise bireylerin davranışsal becerilerine vurgu yaptığını belirtmişlerdir. Singh ve Malik (2022) daha yüksek finansal bilginin para yönetimi becerilerini arttıracığını, finansal bilgileri arttırmak için ise finansal okuryazarlık programlarının uygulanması gerekliliğine dikkat çektikleri çalışmalarında finansal okuryazarlığın bireylerin finansal refahı ve bilinçli finansal kararlar almasının da önünü açtığını ifade etmişlerdir.

3. YÖNTEM

3.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Türkiye’de ikamet eden 18 yaş üstü hane halkı oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında hazırlanan anket formu 300 katılımcıya online olarak gönderilmiştir. İlgili formların 235 adedi geri dönmüş ve analizler 235 anket formu ile elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir.

3.2. Veri Toplama Yöntemi

Anket formunda literatürde yer alan geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış ölçeklerden yararlanılmıştır. İlgili form üç bölümden oluşmaktadır. Formun birinci bölümünde Mwarangu (2022) tarafından uygulanan ve 3 boyutlu 21 ifadeden oluşan para yönetimi ölçeği yer almaktadır. Ölçeğe ilişkin veriler 5’li Likert tipi derecelendirme (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4= Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) ile elde edilmiştir. Formun ikinci bölümde Boon vd. (2011) tarafından uygulanan, katılımcıların finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmeyi hedefleyen finansal okuryazarlık ölçeği bulunmaktadır. Formun son bölümünde ise katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

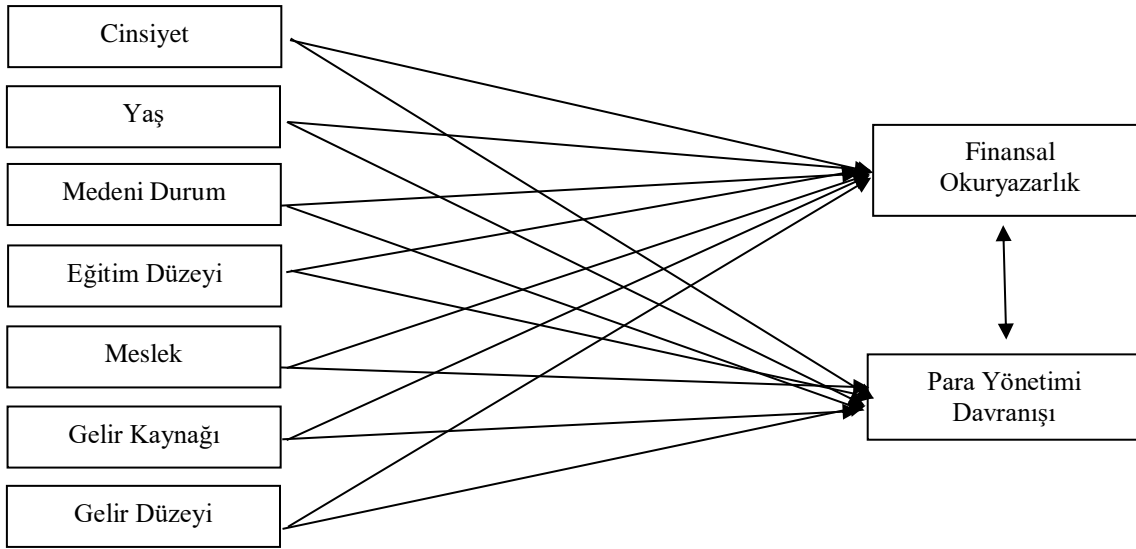
3.3. Çalışmanın Modeli ve Soruları

Çalışmanın amacı ve modeline ilişkin sorular aşağıdaki gibidir:

- Para yönetimi davranışı demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Yüzde bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Bölme bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Faiz bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Paranın zaman değeri bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?

- Enflasyon bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Borsanın işlevi bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Yatırım fonları bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Risk çeşitlendirmesi I bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Risk bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Uzun dönem getirileri bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- En yüksek dalgalanmalar bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Risk çeşitlendirmesi II bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Faiz oranları ve tahvil fiyatları bilgisi demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?
- Türkiye’de ikamet eden 18 yaş üstü bireyler temel düzey finansal okuryazar mıdır?
- Türkiye’de ikamet eden 18 yaş üstü bireyler ileri düzey finansal okuryazar mıdır?
- Finansal okuryazarlık düzeyi ve para yönetimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Çalışmaya ilişkin model aşağıda gösterilmektedir:

Şekil 1. Çalışmanın Modeli

4. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların demografik özelliklerine yönelik tanımlayıcı istatistiklere, çalışmada kullanılan para yönetimi ölçeğinin geçerlilik, güvenilirlik ve açıklayıcı faktör analizine, finansal okuryazarlık ve para yönetimi değişkenlerinin demografik özellikler açısından farklılaşma analizlerine, katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyini gösteren yüzdelere ve son olarak da para yönetimi ile finansal okuryazarlık değişkenleri arasında olabilecek muhtemel bir ilişkiyi test eden korelasyon analizine yer verilmiştir. İlgili verilerin analizinde SPSS for Windows 22 paket programından yararlanılmıştır.

Gerçekleştirilen bu analizler sırasıyla ilerleyen başlıklarda özetlenmektedir. Para yönetimi ve finansal okuryazarlık değişkenlerinin demografik özellik değişkenleri ile farklılaşma durumunu içeren testlerde sadece anlamlı farklılaşma içeren bulgulara yer verilmiştir. Son kısımda ise bu analizlerin sonuçları üzerinden hazırlanan ve çalışmanın hipotezlerinin doğrulanma/ doğrulanmama durumlarını içeren bir değerlendirme yer almaktadır.

4.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Çalışma kapsamında incelenen değişkenler olan cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, meslek, gelir kaynağı ve gelir düzeyine dair tanımlayıcı istatistikler Tablo 1.'de yer almaktadır. Araştırma örnekleminde yer alan 235 katılımcının %59,6'sının kadın, %40,4'ünün erkek ve %48,1'inin evli, %51,9'unun ise bekar olduğu görülmektedir. 18-25 yaş arası katılımcılar örneklemin %28,1'ini oluştururken diğerleri sırasıyla %32,3

(26-33 yaş arası), %21,7 (34-41 yaş arası), %8,9 (42-49 yaş arası) ve %8,9 (50 yaş ve üzeri) oranlarında örnekleme yer almaktadır. Katılımcıların eğitim düzeyi dağılımı incelendiğinde %43 ile lisans, %28,1 ile ön lisans, %22,6 ile lisansüstü, %5,5 ile lise ve dengi ve son olarak %0,9 ile ilk ve orta öğretim mezunlarının örnekleme yer aldığı görülmektedir. Örneklemin %35,7'lik bir kısmını özel sektör çalışanları oluştururken diğer meslek kategorileri sırasıyla %28,9 (devlet memuru), %19,6 (öğrenci), %6,4 (ev hanımı), %5,1 (girişimci) ve %4,3(emekli) oranlarında araştırmada yer almıştır. Katılımcıların gelir kaynakları aylık maaş (%68,9), ebeveyn desteği (%13,6), diğer (%10,3) ve ticari kar (%7,2) olarak dağılım göstermektedir. Son olarak katılımcıların aylık gelir düzeylerine bakıldığında ise 8.507 TL-15.500 TL, 15.500-20.500 TL ve 25.501 TL ve üzeri gelir aralıklarının her birinin örneklemin %20,9'unu, asgari ücret ve altı gelire sahip katılımcıların örneklemin %19,6'sını ve 20.501-25.500 TL gelir aralığına sahip katılımcıların ise örneklemin %17,9'unu temsil ettiği görülmektedir.

Tablo 1. Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Frekans	Yüzde	Değişkenler	Frekans	Yüzde
<u>Cinsiyet</u>			<u>Meslek</u>		
Erkek	95	40,4	Öğrenci	46	19,6
Kadın	140	59,6	Özel sektör çalışanı	84	35,7
Toplam	235	100	Devlet memuru	68	28,9
<u>Yaş</u>			Girişimci	12	5,1
18-25 yaş arası	66	28,1	Emekli	10	4,3
26-33 yaş arası	76	32,3	Ev hanımı	15	6,4
34-41 yaş arası	51	21,7	Toplam	235	100
42-49 yaş arası	21	8,9	<u>Gelir Kaynağı</u>		
50 ve üzeri	21	8,9	Aylık maaş	162	68,9
Toplam	235	100	Ticari kar	17	7,2
<u>Medeni Durum</u>			Ebeveyn desteği	32	13,6
Evli	113	48,1	Diğer	24	10,3
Bekar	122	51,9	Toplam	235	100
Toplam	235	100	<u>Gelir Düzeyi</u>		
<u>Eğitim Düzeyi</u>			Asgari ücret ve altı	46	19,6
İlk ve orta öğretim	2	0,9	8.507 TL-15.500 TL	49	20,9
Lise ve dengi	13	5,5	15.501-20.500 TL	49	20,9
Ön lisans	66	28,1	20.501-25.500 TL	42	17,9
Lisans	101	43	25.501 TL ve üzeri	19	20,9
Lisansüstü	53	22,6	Toplam	235	100
Toplam	235	100			

4.2. Değişkenlerin Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Çalışma çerçevesinde 235 katılımcıdan elde edilen verilerin geçerlik analizine geçmeden önce normallik testleri gerçekleştirilmiştir. Testler sonrasında elde edilen çarpıklık ve basıklık katsayılarına göre para yönetimi değişkenine ait verilerin normal dağılım gösterdiği, bunun aksine finansal okuryazarlık değişkenine ait verilerin normal dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmada yer alan para yönetimi ölçeğinin geçerliliğini test etmek, bu değişkeni oluşturan faktörlerin neler olduğunu ve bu faktörlerden her birinin değişkeni hangi seviyede açıkladığını belirlemek için açıklayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. İlgili ölçeğin orijinal halinde 21 ifade yer almaktadır; bununla birlikte gerçekleştirilen AFA sonucunda i)“Para durumum ile ilgili endişeliyim.”, ii) “Bir emeklilik yatırım fonuna sahibim.” ve iii) “Ailem ile para yönetimi konularını konuşurum.” olarak yer alan 3 ifadenin faktör yükleri kabul edilebilir değer olan 0,50'nin altında kaldığından bu maddeler analizlere dahil edilmemiştir. Para yönetimi değişkenine ait AFA sonuçları Tablo 2.'de yer almaktadır.

Tablo 2. Para Yönetimi Değişkenine Ait AFA Sonuçları

İfadeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
1. Bir tasarruf hesabına sahibim.	0,608		
2. Aylık gelirimden mutlaka tasarruf ederim.	0,755		
3. Gelirim artarsa tasarruf miktarım da artar.	0,582		
4. Uzun vadeli hedeflerim için birikim yaparım.	0,745		
5. Zor zamanlarım için mutlaka kenarda bir miktar param vardır.	0,696		
6. Herhangi bir yatırımdan önce her ay mutlaka bir bütçe yaparım.	0,587		
7. Harcamalarımı bütçeme göre yaparım.		0,741	
8. Harcama yapmadan önce fiyat karşılaştırması yaparım.		0,603	
9. Genellikle aylık gelirimden fazlasını harcarım.		0,611	
10. Paramın kontrolünü yaparım.		0,801	
11. Giderlerimi takip ederim.		0,740	
12. Kişisel para yönetimi ile ilgili bilgi sahibiyim.		0,594	
13. Paramı birden çok yatırım aracında değerlendiririm.		0,672	
14. Paramı birden çok yatırım aracında değerlendiririm.			0,721
15. Kazandığım her paradan yatırım yaparım.			0,610
16. Para yönetimim ile ilgili hedeflerime her zaman ulaşıyorum.			0,517
17. Yatırım araçları hakkında bilgi sahibiyim (hisse senedi, tahvil, yatırım fonu gibi).			0,736
18. Hisse senedi, tahvil ve yatırım fonu gibi yatırım araçları yatırıмым var.			0,729
Toplam Açıklanan Varyans			%54,356
KMO Örneklem Yeterliliği			0,864
	Ki-Kare		1725,544
Bartlett Küresellik Testi	Df		153
	Sig.		,000

Tablo 2.'de görülebileceği üzere AFA sonucunda tasarruf, bütçeleme ve yatırım olmak üzere teorik yapıya uygun üç boyutlu bir yapı elde edilmiş olup bu üç faktör toplam varyansın %54,356'sını temsil etmektedir. Örneklem yeterliliğini ifade eden KMO değerinin 0,50'nin üzerinde olduğu ve madde yapısından anlamlı faktörler çıkartılabileceğini gösteren Barlett küresellik testinin ise anlamlı olduğu saptanmıştır. AFA sonucunda maddelerin faktör yüklerinin %51,17 ile %80,1 arasında ve kabul edilebilir düzeyde oldukları görülmektedir.

Çalışmanın modelinde yer alan iki ayrı değişken için araştırmalarda sıklıkla kullanılan güvenilirlik ölçütlerinden Cronbach's Alpha (α) ve Kuder-Richardson 20 (KR-20) katsayıları incelenmiş ve ölçeklerin güvenilirlikleri test edilmiştir. İlgili katsayılar Tablo 3.'te yer almaktadır.

Tablo 3. Para Yönetimi ve Finansal Okuryazarlık Değişkenleri Güvenirlik Analizi Sonucu

	Güv. Değeri	Soru Sayısı
Para Yönetimi		
Cronbach's Alpha (α)	0,878	18
Finansal Okuryazarlık		
Kuder-Richardson 20 (KR 20)	0,695	13

Para yönetimi ölçeğinin Cronbach's Alpha (α) değeri 0,878, finansal okuryazarlık ölçeğini006E Kuder-Richardson 20 (KR-20) değeri 0,695 olarak elde edilmiştir.

4.3. Para Yönetimi Değişkeninin Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumu

"Para yönetimi davranışı demografik özelliklere göre farklılaşma gösterir mi?" sorusunu test etmek amacıyla cinsiyet ve medeni durum demografik özellikleri için t-testi yapılmıştır. Katılımcıların para yönetimi davranışının demografik özelliklerden yaş, eğitim düzeyi, meslek, gelir kaynağı ve gelir düzeyi değişkenleri ile arasında farklılaşma durumları ise ANOVA aracılığıyla test edilmiştir.

Yapılan t-testi ve ANOVA testi sonucunda para yönetimi davranışının sadece gelir düzeyi değişkeni ile arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların para yönetimi davranışı ile gelir düzeyi değişkenleri ile arasında farklılaşma durumlarının incelendiği ANOVA sonuçları Tablo 4.'te yer almaktadır.

Tablo 4. Para Yönetimi ve Gelir Düzeyi Değişkenleri ANOVA Sonucu

	Değişkenler	N	Ortalama	F	Anlamlılık (P)
Gelir Düzeyi	Asgari ücret ve altı	46	3,2560	2,538	0,041*
	8.507 TL – 15.500 TL	49	3,4637		
	15.501 TL – 20.500 TL	49	3,3084		
	20.501 TL – 25.500 TL	42	3,6415		
	25.501 TL ve üzeri	49	3,4989		

Anlamlılık Düzeyi: * $p < .05$ ** $p < .01$

4.4. Finansal Okuryazarlık Değişkeninin Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumu

Bu bölümde finansal okuryazarlık değişkeninin demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit edebilmek amacıyla uygulanan ki-kare testinin sonuçlarına yer verilmiştir. Finansal okuryazarlık düzeyi; temel ve ileri düzey olmak üzere iki kısımda incelenmiştir. Temel düzeyi ölçen 5 soru (yüzde, bölme, faiz, paranın zaman değeri, enflasyon), ileri düzeyi ölçen 8 soru (borsanın işlevi, yatırım fonları bilgisi, risk çeşitlendirmesi I, uzun dönem getirileri, en yüksek dalgalanmalar, risk çeşitlendirmesi II, faiz oranları ve tahvil fiyatları arasındaki ilişki) bulunmaktadır.

İleri düzey finansal okuryazarlığı ölçen “faiz oranları ve tahvil fiyatları arasındaki ilişki” bilgisi [Faiz oranı düşerse tahvil fiyatları; (Artar. / Düşer. / Aynı kalır. / Hiçbiri / Fikrim yok.)] demografik değişkenlerin hiçbirine göre farklılık göstermediği için tablolarda yer verilmemiştir.

Yapılan ki-kare testi sonucunda temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen yüzde bilgisi ile sadece cinsiyet ve eğitim düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen yüzde bilgisi ile cinsiyet ve eğitim düzeyi demografik değişkenleri arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 5.'te yer almaktadır.

Tablo 5. Temel Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Yüzde Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu

Yüzde: Bir hastalığa yakalanma şansı %10 ise, 1.000 kişiden kaç tanesinin bu hastalığa yakalanması beklenir? (100 / 10 / 11 / Fikrim yok.)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Cinsiyet	Kadın	119	50,63	21	8,93	7,842	0,049
	Erkek	88	37,44	7	2,97		
Eğitim Düzeyi	İlk ve Ortaöğretim	1	0,42	1	0,42	28,236	0,005
	Lise ve dengi	9	3,82	4	1,70		
	Önlisans	54	22,97	12	5,10		
	Lisans	92	39,14	9	3,82		
	Lisansüstü	51	21,70	2	0,85		

Anlamlılık Düzeyi: * $p < .05$ ** $p < .01$

Yapılan ki-kare testi sonucunda temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen bölme bilgisi ile sadece eğitim düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen bölme bilgisi ile eğitim düzeyi demografik değişkenleri arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Temel Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Bölme Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu

Bölme: 2 milyon TL ödüllü bir piyangoda 5 kişinin kazanan numarası var ise, bu 5 kişinin her biri ne kadar ödül alır? (40.000 TL / 400.000 TL / 2.000.000 TL / Fikrim yok.)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Eğitim Düzeyi	İlk ve Ortaöğretim	1	0,42	1	0,42	29,869	0,003
	Lise ve dengi	10	4,25	3	1,27		
	Önlisans	53	22,55	13	5,53		
	Lisans	95	40,42	6	2,55		
	Lisansüstü	52	22,12	1	0,42		

*Anlamlılık Düzeyi: *p<.05 **p<.01*

Yapılan ki-kare testi sonucunda temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen faiz bilgisi ile sadece cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, meslek ve gelir düzeyi demografik değişkenleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen faiz bilgisi ile cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, meslek ve gelir düzeyi demografik değişkenleri arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 7.'de yer almaktadır.

Tablo 7. Temel Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Faiz Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu

Faiz: Diyelim ki bir tasarruf hesabınızda 200 TL var. Hesap yılda %10 faiz alıyor. İlk yıl boyunca parayı ve faizi almadığınızı varsayarsak, iki yılın sonunda hesabınızda ne kadar olur? (220 TL / 242 TL / 240 TL / Fikrim yok.)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Cinsiyet	Kadın	51	21,70	89	37,87	14,686	0,002
	Erkek	56	23,82	39	16,59		
Yaş	18-25	17	7,23	49	20,85	22,084	0,037
	26-33	41	17,44	35	14,89		
	34-41	32	13,61	19	8,08		
	42-49	8	3,40	13	5,53		
	50 ve üzeri	9	3,82	12	5,10		
Eğitim Düzeyi	İlk ve Ortaöğretim	1	0,42	1	0,42	34,306	0,001
	Lise ve dengi	5	2,12	8	3,40		
	Önlisans	14	5,95	52	22,12		
	Lisans	54	22,97	47	20		
Meslek	Lisansüstü	33	14,04	20	8,51	28,438	0,019
	Öğrenci	14	5,95	32	13,61		
	Özel sektör çalışanı	41	17,44	43	18,29		
	Devlet memuru	36	15,31	32	13,61		
	Girişimci	7	2,97	5	2,12		
	Emekli	3	1,27	7	2,97		
Gelir Düzeyi	Ev hanımı	6	2,55	9	3,82	30,306	0,003
	Asgari ücret ve altı	12	5,10	34	14,46		
	8,507 TL-15.500 TL	16	6,80	33	14,04		
	15.501 TL-20.500 TL	26	11,06	23	9,78		
	20.501 TL- 25.500 TL	20	8,51	22	9,36		
25.501 TL ve üzeri	33	14,04	16	6,80			

*Anlamlılık Düzeyi: *p<.05 **p<.01*

Yapılan ki-kare testi sonucunda temel düzey finansal okuryazarlığını ölçen paranın zaman değeri bilgisi ile sadece gelir kaynağı değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen paranın zaman değeri bilgisi ile gelir kaynağı demografik değişkeni arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 8.'de yer almaktadır.

Tablo 8. Temel Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Paranın Zaman Değeri Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu

Paranın Zaman Değeri: Diyelim ki bugün 10.000 TL miras aldınız. Bir arkadaşınız ise bundan 3 yıl sonra 10.000 TL miras aldı. Şu an kim daha zengindir? (Ben / Arkadaşım / Eşit derecede zenginiz / Fikrim yok)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Gelir Kaynağı	Aylık maaş	122	51,91	40	17,02	17,008	0,049
	Ticari kar	13	5,53	4	1,70		
	Ebeveynler	19	8,08	13	5,53		
	Diğer	15	6,38	9	3,82		

*Anlamlılık Düzeyi: *p<.05 **p<.01*

Yapılan ki-kare testi sonucunda temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen enflasyon bilgisi ile sadece yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, meslek ve gelir kaynağı değişkenleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen enflasyon bilgisi ile yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, meslek ve gelir kaynağı demografik değişkenleri arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 9.'da yer almaktadır.

Tablo 9. Temel Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Enflasyon Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu

Enflasyon: Tasarruf hesabınızdaki faiz oranının yıllık %1 ve enflasyon oranının yıllık %2 olduğunu hayal edin. 1 yıl sonra bu hesaptaki parayla bugün satın alabileceğinizden daha fazlasını alabilir misiniz? (Evet / Hayır)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Yaş	18-25	43	18,29	23	9,78	23,819	0,022
	26-33	64	26,89	12	5,10		
	34-41	44	18,72	7	2,97		
	42-49	16	6,80	5	2,12		
	50 ve üzeri	20	8,51	1	0,42		
Medeni Durum	Evli	94	40	19	8,08	8,090	0,044
	Bekar	93	39,57	29	12,34		
Eğitim Düzeyi	İlk ve Ortaöğretim	1	0,42	1	0,42	35,530	0,000
	Lise ve dengi	7	2,97	6	2,55		
	Önlisans	44	18,72	22	9,36		
	Lisans	86	36,59	15	6,38		
Meslek	Lisansüstü	49	20,85	4	1,70	33,916	0,003
	Öğrenci	31	13,19	15	6,38		
	Özel sektör çalışanı	66	28,08	18	7,65		
	Devlet memuru	63	26,80	5	2,12		
	Girişimci	9	3,82	3	1,27		
	Emekli	8	3,40	2	0,85		
Gelir Kaynağı	Ev hanımı	10	4,25	5	2,12	28,109	0,001
	Aylık maaş	137	58,29	25	10,63		
	Ticari kar	14	5,95	3	1,27		
	Ebeveynler	22	9,36	10	4,25		
	Diğer	14	5,95	10	4,25		

*Anlamlılık Düzeyi: *p<.05 **p<.01*

Yapılan ki-kare testi sonucunda ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen borsanın işlevi bilgisi ile sadece cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve meslek değişkenleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen enflasyon bilgisi ile cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve meslek demografik değişkenleri arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 10.'da yer almaktadır.

Tablo 10. İleri Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Borsanın İşlevi Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu

Borsanın İşlevi: Aşağıdaki ifadelerden hangisi borsanın temel işlevini tanımlar? (Borsa, hisse senedi kazançlarını tahmin etmeye yardımcı olur. / Borsa, hisse senedi fiyatlarının artmasına neden olur. / Borsa, hisse senedi almak isteyenler ile hisse senedi satmak isteyenleri buluştur. / Hiçbiri. / Fikrim yok.)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Cinsiyet	Kadın	99	42,12	41	17,44	10,489	0,033
	Erkek	78	33,19	17	7,23		
Yaş	18-25	40	17,02	26	11,06	43,789	0,000
	26-33	65	27,65	11	4,68		
	34-41	44	18,72	7	2,97		
	42-49	11	4,68	10	4,25		
	50 ve üzeri	17	7,23	4	1,70		
Eğitim Düzeyi	İlk ve Ortaöğretim	2	0,85	0	0	46,906	0,000
	Lise ve dengi	8	3,40	5	2,12		
	Önlisans	36	15,31	30	12,76		
	Lisans	85	36,17	16	6,80		
Meslek	Lisansüstü	46	19,57	7	2,97	46,989	0,001
	Öğrenci	28	11,91	18	7,65		
	Özel sektör çalışanı	67	28,51	17	7,23		
	Devlet memuru	57	24,25	11	4,68		
	Girişimci	11	4,68	1	0,42		
	Emekli	5	2,12	5	2,12		
Ev hanımı	9	3,82	6	2,55			

Anlamlılık Düzeyi: *p<05 **p<.01

Yapılan ki-kare testi sonucunda ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen yatırım fonları bilgisi ile sadece cinsiyet, eğitim düzeyi, meslek, gelir kaynağı ve gelir düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen enflasyon bilgisi ile cinsiyet, eğitim düzeyi, meslek, gelir kaynağı ve gelir düzeyi demografik değişkenleri arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 11.'de yer almaktadır.

Tablo 11. İleri Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Yatırım Fonları Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu

Yatırım Fonları Bilgisi: Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (Yatırım fonuna bir kez yatırım yapıldığında, ilk yıl para çekilemez. / Yatırım fonları aracılığıyla birden fazla varlığa yatırım yapılabilir, örneğin hem hisse senetlerine hem de tahvillere yatırım yapılabilir. / Yatırım fonları, geçmiş performanslarına bağlı olarak garantili bir getiri oranı sağlarlar. / Hiçbiri. / Fikrim yok.)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Cinsiyet	Kadın	50	21,27	90	38,29	15,929	0,003
	Erkek	57	24,25	38	16,17		
Eğitim Düzeyi	İlk ve Ortaöğretim	0	0	2	0,85	30,851	0,014
	Lise ve dengi	6	2,55	7	2,97		
	Önlisans	23	9,78	43	18,29		
	Lisans	48	20,42	53	22,55		
Meslek	Lisansüstü	30	12,76	23	9,78	39,442	0,006
	Öğrenci	11	4,68	55	23,40		
	Özel sektör çalışanı	40	17,02	44	18,72		

	Devlet memuru	40	17,02	28	11,91		
	Girişimci	7	2,97	5	2,12		
	Emekli	6	2,55	4	1,70		
	Ev hanımı	3	1,27	12	5,10		
Gelir Kaynağı	Aylık maaş	87	37,02	75	31,91		
	Ticari kar	10	4,25	7	2,97	41,463	0,000
	Ebeveynler	5	2,12	27	11,48		
	Diğer	5	2,12	19	8,08		
Gelir Düzeyi	Asgari ücret ve altı	11	4,68	35	14,89		
	8.507 TL-15.500 TL	24	10,21	25	10,63		
	15.501 TL-20.500 TL	17	7,23	32	13,61	39,283	0,001
	20.501 TL- 25.500 TL	24	10,21	18	7,65		
	25.501 TL ve üzeri	31	13,19	18	7,65		

Anlamlılık Düzeyi: * $p < .05$ ** $p < .01$

Yapılan ki-kare testi sonucunda ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen risk çeşitlendirmesi I bilgisi ile sadece cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve meslek değişkenleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen enflasyon bilgisi ile cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve meslek demografik değişkenleri arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 12.'de yer almaktadır.

Tablo 12. İleri Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Risk Çeşitlendirmesi (I) Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu

Risk Çeşitlendirmesi (I): Sadece bir şirket hissesi satın almak, genellikle yatırım fonundan daha güvenli bir getiri sağlar. (Doğru / Yanlış / Fikrim yok.)

		Doğru Cevap Verenerler		Doğru Cevap Veremeyenler		χ^2	p
		n	%	n	%		
Cinsiyet	Kadın	61	25,95	79	33,61	12,220	0,002
	Erkek	57	24,25	38	16,17		
Yaş	18-25	25	10,63	41	17,44	23,309	0,003
	26-33	42	17,87	34	14,46		
	34-41	25	10,63	26	11,06		
	42-49	12	5,10	9	3,82		
	50 ve üzeri	14	5,95	7	2,97		
Eğitim Düzeyi	İlk ve Ortaöğretim	0	0	2	0,85	17,959	0,022
	Lise ve dengi	5	2,12	8	3,40		
	Önlisans	26	11,06	40	17,02		
	Lisans	55	23,40	46	19,57		
	Lisansüstü	32	13,61	21	8,93		
Meslek	Öğrenci	18	7,65	28	11,91	19,693	0,032
	Özel sektör çalışanı	44	18,72	40	17,02		
	Devlet memuru	41	17,44	27	11,48		
	Girişimci	5	2,12	7	2,97		
	Emekli	6	2,55	4	1,70		
	Ev hanımı	4	1,70	11	4,68		

Anlamlılık Düzeyi: * $p < .05$ ** $p < .01$

Yapılan ki-kare testi sonucunda ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen risk bilgisi ile sadece cinsiyet ve eğitim düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen enflasyon bilgisi ile cinsiyet ve eğitim düzeyi demografik değişkenleri arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 13.'te yer almaktadır.

Tablo 13. İleri Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Risk Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu**Risk:** Hisse senetleri tahvillerden daha risklidir. (Doğru / Yanlış / Fikrim yok.)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Cinsiyet	Kadın	54	22,97	86	36,59	8,541	0,014
	Erkek	42	17,87	53	22,55		
Eğitim Düzeyi	İlk ve Ortaöğretim	0	0	2	0,85	17,907	0,022
	Lise ve dengi	1	0,42	12	5,10		
	Önlisans	27	11,48	39	16,59		
	Lisans	39	16,59	62	26,38		
	Lisansüstü	29	12,34	24	10,21		

*Anlamlılık Düzeyi: *p<05 **p<01*

Yapılan ki-kare testi sonucunda ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen uzun dönem getirileri bilgisi ile sadece cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen uzun dönem getirileri bilgisi ile cinsiyet demografik değişkeni arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 14.'te yer almaktadır.

Tablo 14. İleri Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Uzun Dönem Getirileri Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu**Uzun Dönem Getirileri:** Uzun bir zaman dilimi (örneğin 10 yıl) düşünüldüğünde en yüksek getiriyi hangi varlık sağlar? (Tasarruf hesapları. / Tahviller. / Hisse senetleri. / Fikrim yok.)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Cinsiyet	Kadın	38	16,17	102	43,40	11,483	0,009
	Erkek	40	17,02	55	23,40		

*Anlamlılık Düzeyi: *p<05 **p<01*

Yapılan ki-kare testi sonucunda ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen en yüksek dalgalanmalar bilgisi ile sadece meslek değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen en yüksek dalgalanmalar bilgisi ile meslek demografik değişkeni arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 15.'te yer almaktadır.

Tablo 15. İleri Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni En Yüksek Dalgalanmalar Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu**En Yüksek Dalgalanmalar:** Hangi varlık en yüksek dalgalanmaya sahiptir? (Tasarruf hesapları. / Tahviller. / Hisse senetleri. / Fikrim yok.)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Meslek	Öğrenci	32	13,61	14	5,95	27,814	0,023
	Özel sektör çalışanı	40	17,02	44	18,72		
	Devlet memuru	42	17,87	26	11,06		
	Girişimci	4	1,70	8	3,40		
	Emekli	7	2,97	3	1,27		
	Ev hanımı	7	2,97	8	3,40		

*Anlamlılık Düzeyi: *p<05 **p<01*

Yapılan ki-kare testi sonucunda ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen risk çeşitlendirmesi II bilgisi ile sadece cinsiyet, eğitim düzeyi, meslek ve gelir düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların ileri düzey finansal okuryazarlığı ölçen risk çeşitlendirmesi II bilgisi ile cinsiyet,

eğitim düzeyi, meslek ve gelir düzeyi demografik değişkenleri arasındaki farklılaşma durumlarının incelendiği ki-kare testi sonuçları Tablo 16.'da yer almaktadır.

Tablo 16. İleri Düzey Finansal Okuryazarlık Değişkeni Risk Çeşitlendirmesi (II) Bilgisi Ki-Kare Testi Sonucu

Risk Çeşitlendirmesi (II): Bir yatırımcı parasını farklı yatırım araçları arasında dağıttığında, para kaybetme riski; (Artar. / Düşer. / Aynı kalır. / Hiçbiri / Fikrim yok.)

		Doğru Cevap Verenler		Doğru Cevap Veremeyenler		x ²	p
		n	%	n	%		
Cinsiyet	Kadın	77	32,76	63	26,80	9,881	0,042
	Erkek	64	27,23	31	13,19		
Eğitim Düzeyi	İlk ve Ortaöğretim	1	0,42	1	0,42	41,803	0,000
	Lise ve dengi	4	1,70	9	3,82		
	Önlisans	25	10,63	41	17,44		
	Lisans	67	28,51	34	14,46		
	Lisansüstü	44	18,72	9	3,82		
Meslek	Öğrenci	22	9,36	24	10,21	45,534	0,001
	Özel sektör çalışanı	42	17,87	42	17,87		
	Devlet memuru	55	23,40	13	5,53		
	Girişimci	10	4,25	2	0,85		
	Emekli	6	2,55	4	1,70		
	Ev hanımı	6	2,55	9	3,82		
Gelir Düzeyi	Asgari ücret ve altı	18	7,65	28	11,91	33,040	0,007
	8.507 TL-15.500 TL	25	10,63	24	10,21		
	15.501 TL-20.500 TL	32	13,61	17	7,23		
	20.501 TL- 25.500 TL	27	11,48	15	6,38		
	25.501 TL ve üzeri	39	16,59	10	4,25		

*Anlamlılık Düzeyi: *p<.05 **p<.01*

4.5. Katılımcıların Finansal Okuryazarlık Düzeyleri

Tablo 17.'de katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyini ölçen sorulara verdikleri doğru ve yanlış cevapların dağılımı yer almaktadır. Katılımcıların %70'ten fazlasının temel finansal okuryazarlık düzeyini ölçen beş sorunun dördüne doğru yanıt verdiği görülmektedir. Ayrıca katılımcıların yarısından fazlasının ileri finansal okuryazarlık düzeyini ölçen sekiz sorunun beşini doğru yanıtladığı gözlemlenmiştir.

Tablo 17. Finansal Okuryazarlık Sorularına Verilen Doğru ve Yanlış Cevapların Dağılımı

Temel Düzey Finansal Okuryazarlık	Doğru Yanıt Veren Katılımcı Sayısı	Yüzde (%)	Yanlış Yanıt Veren Katılımcı Sayısı	Yüzde (%)
Yüzde	207	88,09	28	11,91
Bölme	211	89,79	24	10,21
Faiz	107	45,53	128	54,47
Paranın Zaman Değeri	169	71,91	66	28,09
Enflasyon	187	79,57	48	20,43
İleri Düzey Finansal Okuryazarlık	Doğru Yanıt Veren Katılımcı Sayısı	Yüzde (%)	Yanlış Yanıt Veren Katılımcı Sayısı	Yüzde (%)
Borsanın İşlevi	177	75,32	58	24,68
Yatırım Fonları Bilgisi	107	45,53	128	54,47
Faiz Oranları ve Tahvil Fiyatları Arasındaki İlişki	128	54,47	107	45,53
Risk Çeşitlendirmesi I	118	50,21	117	49,79
Risk	96	40,85	139	59,15
Uzun Dönem Getirileri	78	33,19	157	66,81
En Yüksek Dalgalanmalar	132	56,17	103	43,83
Risk Çeşitlendirmesi II	141	60,00	94	40,00

4.6. Para Yönetimi ve Finansal Okuryazarlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Tablo 18.'de para yönetimi ile finansal okuryazarlık arasındaki ilişkiyi saptamak için uygulanan Spearman Korelasyon testinin sonuçları yer almaktadır.

Tablo 18. Para Yönetimi ve Finansal Okuryazarlık Korelasyon Analizi Sonucu

	Spearman's rho	Para Yönetimi	Finansal Okuryazarlık
Para Yönetimi	Correlation Coefficient	1,000	,300**
	Sig. (2-tailed)	.	,000
	N	235	235
Finansal Okuryazarlık	Correlation Coefficient	,300**	1,000
	Sig. (2-tailed)	,000	.
	N	235	235

Analiz sonucunda Spearman Sıra Korelasyon Katsayısı (rho) 0,300 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç söz konusu iki değişken arasında pozitif korelasyonun bulunduğunu göstermektedir ($p=0,000<0,05$).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada para yönetiminde finansal okuryazarlığın rolünün tespit edilmesi, para yönetimi ve finansal okuryazarlığın demografik değişkenlerle farklılaşma durumunun incelenmesi ve katılımcıların finansal okuryazarlık düzeylerinin hem temel hem de ileri düzeydeki durumunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle para yönetimi ile demografik özellikler arasındaki farklılaşma durumunun tespit edebilmek için t-testi ve ANOVA; finansal okuryazarlık ve demografik özellikler arasındaki ilişkiyi inceleyebilmek için ise Ki-kare bağımsızlık testi yapılmıştır. Para yönetimi ve finansal okuryazarlık değişkenlerinin ilişkisi Spearman korelasyonu ile incelenmiştir. Son olarak katılımcıların temel ve ileri düzey finansal okuryazarlık bilgisini ölçen sorulara verdikleri doğru ve yanlış cevapların frekans ve yüzdeleri gözlemlenmiştir.

Demografik değişkenler ile para yönetimi değişkeninin farklılaşma durumu incelendiğinde sadece gelir düzeyi ile anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeninin temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen yüzde ve faiz bilgileri ile ileri düzeyi ölçen borsanın işlevi, yatırım fonları bilgisi, risk çeşitlendirmesi I, risk bilgisi, uzun dönem getirileri ve risk çeşitlendirmesi II bilgileri ile arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Yaş değişkeninin temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen faiz ve enflasyon bilgileri; ileri düzeyi ölçen borsanın işlevi ve risk çeşitlendirmesi I bilgileri ile arasında anlamlı bir farklılaşma

saptanmıştır. Meslek değişkeninin temel düzey finansal okuryazarlıkta yaş değişkeni gibi faiz ve enflasyon bilgileri; ileri düzeyde ise borsanın işlevi, yatırım fonları bilgisi, risk çeşitlendirmesi I, en yüksek dalgalanmalar ve risk çeşitlendirmesi II bilgileri ile arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir. Medeni durum değişkeninin sadece temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen enflasyon bilgisi ile arasında anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır. Eğitim düzeyi değişkeninin paranın zaman değeri dışındaki temel düzey finansal okuryazarlığı ölçen tüm sorularla arasında anlamlı farklılık varken ileri düzeyde ise borsanın işlevi, yatırım fonları bilgisi, risk çeşitlendirmesi I, risk bilgisi ve risk çeşitlendirmesi II bilgileri ile arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Gelir kaynağı değişkeni temel düzeyde paranın zaman değeri ve enflasyon bilgileri ile anlamlı bir farklılaşma gösterirken ileri düzey finansal okuryazarlıkta sadece yatırım fonları bilgisi ile anlamlı bir farklılaşma göstermiştir. Gelir düzeyi değişkeninin temel düzey finansal okuryazarlıkta sadece faiz bilgisinde; ileri düzeyde ise yatırım fonları bilgisi ve risk çeşitlendirmesi bilgisinde anlamlı bir farklılaşma gösterdiği gözlemlenmiştir.

Finansal okuryazarlık ile para yönetimi arasında pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuç Lea vd. (1995), French ve McKillop (2016), Sundarasan vd. (2016), Farinella (2017) ve Setyawati ve Suroso (2017) tarafından yapılan çalışmaların sonuçlarını desteklemektedir. Bu durumda finansal okuryazarlığın para yönetiminde önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Buradan yola çıkarak, bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerini arttırdıkça parayı daha etkin yönetebilecekleri, dolayısıyla da finansal refaha finansal okuryazarlığı düşük bireylerden daha rahat ulaşabilecekleri düşünülmektedir.

Çalışmada katılımcıların temel düzey finansal okuryazarlıklarını ölçmeyi hedefleyen beş sorudan üçüne (yüzde bilgisi, bölme bilgisi ve enflasyon bilgisi) %80'inden fazlasının doğru yanıt verdiği; paranın zaman değeri bilgisine ise %72'sinin doğru yanıt verdiği görülmüştür. İleri düzeyi ölçen borsanın işlevi bilgisi sorusuna doğru yanıt verenlerin tüm katılımcılar içindeki oranının %75 olduğu; faiz oranları ve tahvil fiyatları arasındaki ilişki, risk çeşitlendirmesi I, en yüksek dalgalanmalar ve risk çeşitlendirmesi II sorularına ise katılımcıların %50'sinden fazlasının doğru yanıt verdiği görülmektedir. Bu sonuçlar incelendiğinde katılımcıların temel düzey finansal okuryazar olduğu ancak ileri düzey finansal okuryazarlıkla ilgili becerilenin temel düzeyde olduğu kadar yüksek olmadığı söylenebilir. Sonuçlar katılımcıların kısmen de olsa ileri düzey finansal okuryazar olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

Geçmişte yapılan çalışmalarda genellikle bireylerin finansal okuryazarlıklarının düşük veya orta düzeyde olduğuna vurgu yapıldığı görülmektedir (Lusardi ve Mitchell, 2007; Lusardi ve Mitchell, 2011, Rooij vd., 2011; Akben-Selcuk ve Altıok-Yılmaz, 2014; Kılıç vd. 2015; Baltacı ve Kütük, 2020; Gezen ve Elagöz, 2021; Şimşek vd., 2021). Bu çalışmada ise katılımcıların temel düzey ve kısmen ileri düzey finansal okuryazar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'de özellikle son dönemlerde fenomen finans ve ekonomi uzmanlarının sosyal medya aracılığı ile yaptıkları paylaşımların bireylerin finans bilgisini artırırken finansal okuryazarlıklarını da arttıran faktörlerden biri olabileceği düşünülmektedir. Türkiye'de borsada işlem yapmanın popülerliğinin gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Popülerlik dolayısıyla sermaye piyasalarında işlem yapmaya yönelik artan ilgi ve merak da katılımcıların finansal okuryazarlık düzeylerinin yükselmesindeki faktörlerden biri olarak açıklanabilir. Katılımcıların %75'inin borsanın işlevi bilgisine sahip olması bunun bir kanıtı niteliğindedir. Ancak katılımcıların %67'sinin uzun dönem getirileri bilgisine sahip olmamasının, Türkiye'de küçük yatırımcıların sermaye piyasalarında genel olarak kısa vadeli al-sat işlemleri yapmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu çalışma zaman kısıtı nedeniyle büyüklüğü 235 olan örneklem grubu ile yapılmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda daha büyük örneklem grupları ile ve daha da önemlisi örneklem gruplarını öğrencilerle kısıtlamadan finansal okuryazarlığı hem temel hem de ileri düzeyde ölçerek bireylerin temel ve ileri finansal okuryazarlık düzeylerinin ne durumda olduğu ve var olan durumun nedenlerinin neler olabileceği ile ilgili sonuçların tartışıldığı araştırmalara yer verilebilir. Üniversitelerin tüm bölümlerinde finansal okuryazarlık dersinin en azından seçmeli ders olarak verilmesi ile birlikte parasını daha iyi yönetebilen, bireysel finansal refaha ulaşmanın yollarını bilen bir toplum yaratılırken finansal tabana yayılma da hızlandırılabilir.

Etik Kurul Beyanı

Bu çalışmanın yazarı, Etik Kurul İznine gerek olmadığını beyan etmektedir.

Yazar Katkı Oranı Beyanı

Çalışmanın tamamı yazar tarafından hazırlanmıştır.

Çatışma Beyanı

Çalışmada çıkar çatışması yoktur.

Destek Beyanı

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır.

KAYNAKÇA

- Akben-Selcuk, E. ve Altıok-Yılmaz, A. (2014), Financial Literacy Among Turkish College Students: The Role Of Formal Education, Learning Approaches, and Parental Teaching. *Psychological Reports*, 115(2), pp. 351-3711.
- Alkaya, A. ve Yağlı, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık-Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(40), 585-599.
- Bakken, M. R. (1966). *Money Management Understandings of Tenth Grade Students*. Master's Thesis of Graduate Studies of Alberta University, Alberta-Canada.
- Baltacı, N. ve Kütük, E. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Seviyelerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Doğu Akdeniz Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 11(3), 846-857.
- Boon, T. H.; Yee, H. S. and Ting, H. W. (2011). Financial Literacy and Personal Financial Planning in Klang Valley, Malaysia. *International Journal of Economics and Management*, 5(1), 149-168.
- Çinko, M.; Avcı, E; Ergün, S. ve Tekçe, M. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri: Marmara Üniversitesi Örneği. *Marmara Business Review*, 2(1), 25-50.
- Danes, S. M. and Hira, T. K. (1987). Money Management Knowledge of College Students. *Journal of Student Financial Aid*, 17(1), 4-16.
- Dewi, V. I.; Febrian, E.; Effendi, N.; Anwar, M. and Nidar, S. R. (2020). R. Financial Literacy and Its Variables: The Evidence from Indonesia. *Economics and Sociology*, 13(3), 133-154.
- Farinella, J.; Bland, J. and Franco, J. (2017). The Impact of Financial Education on Financial Literacy and Spending Habits. *International Journal of Business, Accounting and Finance*, 11(1), 1-12.
- French, D. and McKillop, D. (2016). Financial Literacy and Over-Indebtedness in Low-Income Households. *International Review of Financial Analysis*, 48, 1-11.
- Garg, N. and Singh, S. (2018). Financial Literacy Among Youth. *International Journal of Social Economics*, 45 (1), 173-186.
- Gezen, A. ve Elagöz, İ. (2021). Finansal Okuryazarlık Düzeyi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Güncel Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları*, Livre De Lyon, Lyon-France.
- Goyal, K. and Kumar, S. (2020). Financial literacy: A Systematic Review and Bibliometric Analysis. *International Journal of Consumer Studies*, 45, 80-105.
- Grohmann, A.; Klühs, T. and Menkhoff, L. (2018). Does Financial Literacy Improve Financial Inclusion? Cross Country Evidence. *World Development*, 111, 84-96.
- Hamid, F. S. and Loke, Y. J. (2020). Financial Literacy, Money Management Skill and Credit Card Repayments. *International Journal of Consumer Studies*, 45, 235-247.
- Kaiser, T. and Menkhoff, L. (2017). Does Financial Education Impact Financial Literacy and Financial Behavior, and If So, When?. *The World Bank Economic Review*, 31(3), 611-630.
- Kılıç, Y.; Ata, H. A. ve Seyrek, İ. H. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 66, 129-150.
- Kıran, F.; Çetinkaya Bozkurt, Ö. ve Tunç, H. (2018). Finansal Okuryazarlık ve Girişimcilik Niyeti Arasındaki İlişki: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 1(1), 29-51.
- Klapper, L.; Lusardi, A. and Panos, G. A. (2013). Financial Literacy and Its Consequences: Evidence from Russia during the Financial Crisis. *Journal of Banking & Finance*, 37, 3904-3923.

- Lea, S. E. G.; Webley, P. and Walker, C. M. (1995). Psychological Factors in Consumer Debt: Money Management, Economic Socialization, and Credit Use. *Journal of Economic Psychology*, 16(4), 681-701.
- Lusardi, A. (2008). Financial Literacy: An Essential Tool for Informed Consumer Choice. *Joint Center for Housing Studies*, 14084, 1-30.
- Lusardi, A. and Mitchell, O. S. (2007). Financial Literacy and Retirement Preparedness: Evidence and Implications for Financial Education. *Business Economics*, 42(1), 35-44.
- Lusardi, A. and Mitchell, O. S. (2011). Financial Literacy Around The World: An Overview. *PEF Cambridge University Press*, 10(4), 497-508.
- Mwarangu, F. W. (2022). *Financial Literacy and Personal Financial Management among Finance Managers of Insurance Companies in Kenya*. Master's Thesis of Business Administration (Finance Option) of Kenyatta University, Nairobi-Kenya.
- OECD (2018). *Oecd/Infe Toolkit for Measuring Financial Literacy and Financial Inclusion*. OECD Publishing, Paris-France.
- Öztürk, E. ve Demir, Y. (2015). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 68, 113-134.
- Pappang, R. and Anastasia, N. (2019). The Impact of Perceived Financial Literacy and Parental Norm towards Money Management of Bidikmisi Student. *International Journal of Business Studies*, 2(2), 71-77.
- Remund, D. L. (2010). Financial Literacy Explicated: The Case for a Clearer Definition in an Increasingly Complex Economy. *The Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 276-295.
- Rooij, M.; Lusardi, A. and Alessie, R. (2011). Financial Literacy and Stock Market Participation. *Journal of Financial Economics*, 101, 449-472.
- Sarıgül, H. (2020). Türkiye’de Finansal Okuryazarlık Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(1), 153-165.
- Setyawati, I., ve Suroso, S. (2017). Does the Sharia Personal Financial Management Require? Study of Sharia Financial Literacy Among Lecturers. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 7(4), 411-417.
- Singh, K. N. and Malik, S. (2022). An Empirical Analysis on Household Financial Vulnerability in India: Exploring The Role of Financial Knowledge, Impulsivity and Money Management Skills. *Managerial Finance*, 48(9/10), 1391-1412.
- Sundarasan, S. D. D.; Rahman, M. S.; Othman, N. S. and Danaraj, J. (2016). Impact of Financial Literacy, Financial Socialization Agents, and Parental Norms on Money Management. *Journal of Business Studies Quarterly*, 8(1), 140-156.
- Şimşek, T.; Hithit, M. ve Şimşek, N. (2021). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimine İlişkin Tutum ve Davranışların Belirlenmesi. *Enderun Dergisi*, 5(2), 117-143.
- Totenhagen, C. J.; Casper, D. M.; Faber, K. M.; Bosch, L. A.; Wiggs, C. B. Ande Borden, L. M. (2015). Youth Financial Literacy: A Review of Key Considerations and Promising Delivery Methods. *Journal of Family and Economic Issues*, 36, 167-191.